

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาขอเสนอสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. วิธีดำเนินการศึกษา
3. สรุปผลการศึกษา
4. อภิปรายผลการศึกษา
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา แบ่งออกได้ตามลำดับดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 70 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

บริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 4 ด้าน (กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น. 2547 : 2) ดังนี้

- 1.1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ
- 1.2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 1.3. ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร
- 1.4. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาสามารถรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด 70 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา และมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็กเล็ก คือเป็นแม่
2. ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน เมื่อพิจารณารายละเอียดตามรายด้านพบว่า

2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้อพบว่า ผู้ดูแลเด็กมีสัมพันธที่ดีกับเด็ก เป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ผู้ดูแลเด็กมีการแต่งกายและบุคลิกภาพที่เหมาะสม เป็นอันดับ 2 ผู้บริหารให้การสนับสนุนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ เป็นอันดับ 3 และจำนวนครูผู้ดูแลเด็กมีความเหมาะสมและเพียงพอกับเด็กเล็ก (ครู 4 คน เด็กเล็ก 70 คน) เป็นอันดับสุดท้าย

2.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้อพบว่า สภาพของอาคารเรียน มีความแข็งแรง แสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก เป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ การจัดตกแต่งห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เป็นอันดับ 2 การจัดทางเข้า-ออก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมเป็นอันดับ 3 และห้องน้ำ ห้องสุขา มีความสะอาดตลอดเวลา เป็นอันดับสุดท้าย

2.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้อพบว่า การจัดกิจกรรมประจำวันมีความเหมาะสมและน่าสนใจสำหรับเด็ก เช่น การเล่านิทาน วาดภาพ ระบายสี ร้องเพลง ฯลฯ เป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ การดำเนินงานเป็นไปตามคุณลักษณะตามวัย เช่น พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นอันดับ 2 การดำเนินงานเป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็ก เช่น ร่างกาย สุขภาพจิตดี ช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นต้น เป็นอันดับ 3 และการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กมีความเหมาะสมเพื่อการเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นอันดับสุดท้าย

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้อพบว่า มีการเชิญผู้ปกครองมาประชุม ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ผู้ปกครองได้ทราบข่าวสารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำ เป็นอันดับ 2 ผู้ปกครองมีส่วนสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ เป็นอันดับ 3 และศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กมีการจัดให้มีการติดตามและประเมินผลรวมถึงประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเป็นอันดับ
สุดท้าย

3. ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ
ต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองโพธิ์ โดยเรียงความถี่ของข้อเสนอแนะ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ มีข้อเสนอแนะว่า อยากให้เพิ่มตำแหน่งแม่บ้านสำหรับทำความสะอาด
โดยเฉพาะ เพื่อครูจะได้ดูแลเด็กอย่างทั่วถึง มากที่สุด รองลงมาคือ อยากให้ องค์การบริหาร
ส่วนตำบลเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อใช้ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์
สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ และทันสมัย อยากให้จัดหาภาชนะสำหรับใส่น้ำดื่มและแก้ว
น้ำที่ได้มาตรฐาน (มอก.) น้ำดื่มที่สะอาดถูกหลักอนามัยให้มีปริมาณเพียงพอสำหรับเด็ก และ
อยากให้มีครูผู้ดูแลเด็กอีก 1 คน เพื่อให้สัดส่วนผู้ดูแลเด็กมีความเหมาะสม ตามลำดับ

3.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผู้ปกครองนักเรียน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ มีข้อเสนอแนะว่า อยากให้เพิ่มจำนวนห้องเรียนเนื่องจากเด็ก
มีจำนวนมาก ทำให้ห้องเรียนมีสภาพแออัด มากที่สุด รองลงมา คือ อยากให้ปรับปรุงห้องน้ำ
ห้องสุขาให้มีความเหมาะสมและปริมาณเพียงพอสำหรับเด็ก พร้อมทั้งให้มีการดูแลรักษา
ความสะอาดสม่ำเสมอ อยากให้ปรับปรุงกำแพงให้สูงขึ้น เนื่องจากมีสระน้ำขนาดใหญ่อยู่ใกล้
เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กปีนออกนอกกำแพงอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ และ อยากให้สร้างหรือ
ปรับปรุงสถานที่รับประทานอาหารและให้ได้มาตรฐานตามหลักสุขาภิบาล และมีการดูแล
รักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ

3.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์มีข้อเสนอแนะว่า อยากให้มีการจัดหาสื่อ การเรียนการสอนที่ทันสมัย
และมีปริมาณเพียงพอสำหรับเด็กและจัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การนำภูมิปัญญา
ท้องถิ่นมาใช้ในการจัด การเรียนการสอนสำหรับเด็กเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็กให้
เหมาะสมกับวัย มากที่สุด รองลงมา คือ อยากให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเพิ่มทักษะ
การเขียน การอ่านภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การนับเลข การบวก การลบเลขให้เหมาะสมกับ
วัย และมีการบ้านให้เด็ก โดยเฉพาะเด็กที่เตรียมชั้นชั้นอนุบาล

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ มีข้อเสนอแนะว่า อยากให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

การจัดการเรียน การสอน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด รองลงมา คือ อยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินผลการดำเนินงาน และสรุปผลในรอบปีที่ผ่านมา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบ

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาขอเสนอการอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี และมีความสัมพันธ์กับเด็กเล็ก คือ ผู้เป็นมารดา จากการศึกษาพบว่า ชุมชนยังเป็นลักษณะของครอบครัวที่อบอุ่นอยู่ บิดามารดาทำงานอยู่ในเขตพื้นที่ ทำให้เด็กได้ใกล้ชิดกับบิดา มารดาได้รับการดูแลเอาใจใส่ ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาการของเด็กเหมาะสมกับวัย และทราบถึงปัญหาที่ชัดเจน สามารถนำมาปรับปรุงและแก้ไขได้ทันที่

ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคลากร ได้รับการฝึกอบรม ทางด้านวิชาการ และผู้บริหาร ได้ให้การสนับสนุน ให้ความสำคัญต่อมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นก้าวแรกของเด็กปฐมวัยที่จะได้เรียนรู้ในด้านต่าง ๆ มีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สุขภาพ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยตั้งเป้าหมายให้เด็กปฐมวัย 0-5 ปี ทุกคนได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุก ๆ ด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยไปสู่ผู้ใหญ่อายุที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 3) ได้กำหนดว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของเด็กทุก ๆ ด้าน และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนต้องให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตนเอง ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับ การพัฒนาของผู้เรียนแต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นส่วนสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก และสอดคล้องกับ ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ (อ้างถึงใน สร้อยตระกูล (ติวานนท์) ธรรมานะ, 2541 : 83-90) ว่า ปัจจัยที่เป็นความต้องการระดับล่าง เช่น ความต้องการทางร่างกายก็ คือ หรือด้านความมั่นคงปลอดภัยก็ คือ เป็นความต้องการที่มาจาก

สิ่งจูงใจภายนอก ในขณะที่ความต้องการระดับสูง เช่น ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ หรือความต้องการความสำเร็จคั่งใจปรารถนาที่ดี มีลักษณะเป็นสิ่งจูงใจจากภายใน มาสโลว์ เชื่อว่า มนุษย์จะต้องได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐาน คือความต้องการทางร่างกายก่อน จึงจะเกิดแรงจูงใจในระดับสูงขึ้นไป คือด้านความมั่นคงปลอดภัย และความต้องการทางสังคม ตามลำดับ เช่นเดียวกับงานวิจัยของนางวารุณี ภาชนนท์ (2551 : 55-60) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด

องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ซึ่งมีบริบทเดียวกันก็พบเช่นกันว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ผลการศึกษาเมื่อจำแนกในแต่ละด้าน มีดังนี้

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้ดูแลเด็กมีสัมพันธที่ดีกับเด็กและผู้ปกครอง มีความรับผิดชอบเอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างทั่วถึง อีกทั้งผู้ดูแลเด็กยังมีการแต่งกายและบุคลิกภาพที่เหมาะสม เพราะ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการฝึกอบรมพร้อมทั้งเน้นให้มีการตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลเด็ก มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคย มีการกล้าแสดงออก และดูแลเด็กให้มีสุขภาพที่ดีทั้งกายและจิตใจ นอกจากนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีการคัดเลือกผู้ดูแลเด็กได้อย่างเหมาะสมโดยเป็นบุคลากรในพื้นที่เพื่อให้มีความเข้าใจพื้นฐานในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีความรับผิดชอบเอาใจใส่ต่อเด็ก ยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปกครองเพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น อีกทั้งผู้บริหารยังให้การสนับสนุนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2547 : 1-13) ได้กำหนดว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกฯ และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนบุคลากร ซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาทิ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหารและผู้ทำความสะอาด เป็นต้น โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานให้การศึกษาและพัฒนาการสำหรับเด็ก ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับ ทฤษฎี

ลำดับความต้องการของมาสโลว์ ทางด้านร่างกาย (อ้างถึงใน สร้อยตระกูล (ตีทยานนท์) อรรถมานะ, 2541 : 83-90) กล่าวว่า หากบุคคลได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐานทางด้านร่างกาย เช่น ความต้องการเรื่องอาหาร น้ำ ออกซิเจน เป็นต้น มีปัจจัยขององค์การที่สามารถตอบสนองความต้องการระดับนี้ก็คือ การให้เงินเดือนขั้นต่ำสุดที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และเกิดความต้องการขั้นต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ฤทธิ์ อุดมรัตน์ โยธิน (2550 : 60-62) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองและประชาชนที่มีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลบ้านโกลด อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย ที่พบว่า ความพึงพอใจในระดับมากด้านพฤติกรรมการสอนของครู ประสิทธิภาพของครูผู้ดูแลเด็ก ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น คือ จำนวนผู้ดูแลเด็กเพียงพอกับเด็ก เมื่อพิจารณาถึงผลการศึกษาจะเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังขาดบุคลากรในการดูแลเด็กอย่างทั่วถึง ทำให้ผู้ปกครองมองการดูแลบุตรหลาน เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ให้ได้รับการเอาใจใส่อย่างเต็มที่ ซึ่งเมื่อนำข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้ปกครองนักเรียนพบว่า ผู้ปกครองอยากให้เพิ่มตำแหน่งแม่บ้านสำหรับทำความสะอาดโดยเฉพาะ เพื่อครูจะได้ดูแลเด็กอย่างทั่วถึงและอยากให้เพิ่มจำนวนผู้ดูแลเด็กอีก 1 คน เพื่อให้สัดส่วนผู้ดูแลเด็กให้มีความเหมาะสม นอกจากนี้ผู้ปกครองเด็กอยากให้องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอเพื่อใช้ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและทันสมัย เครื่องใช้ที่จำเป็นให้มีปริมาณที่เพียงพอและได้มาตรฐาน เช่น เครื่องนอนสำหรับเด็ก ของเล่นเด็ก เครื่องเล่นกลางแจ้ง และประเด็นสุดท้ายผู้ปกครองอยากให้จัดหาภาชนะสำหรับใส่น้ำดื่มและแก้วน้ำที่ได้มาตรฐาน (มอก.) เพื่อให้เด็กได้ดื่มน้ำที่สะอาดถูกหลักอนามัยและมีปริมาณที่เพียงพอสำหรับเด็ก

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า สภาพของอาคารเรียนมีความแข็งแรง แสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก การจัดตกแต่งห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก การจัดหาเข้า-ออก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสม ทั้งนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดสภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เหมือนที่บ้านมีความสะอาดเรียบร้อย บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสวยงาม ร่มรื่น ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ ด้านความปลอดภัย (อ้างถึงใน สร้อยตระกูล (ตีทยานนท์) อรรถมานะ, 2541 : 83-90) กล่าวว่า ความต้องการด้านความปลอดภัย ได้แก่ ความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอันตรายทั้งทางกายและจิตใจ ความมั่นคงในงานในชีวิตและสุขภาพ องค์การ

สามารถสร้างเงื่อนไขเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นนี้ โดยจัดเงื่อนไขที่ปลอดภัยในที่ทำงาน มีความยุติธรรมสร้างความมั่นคงในงาน ให้ความสะดวกสบายในการทำงาน และยังคงคล้อยตามงานวิจัยของนักثر โพรธิร์น (2550 : 64-67) ได้ทำการศึกษา เรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กที่มีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองเด็กมีความพึงพอใจต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากในด้านอาคารสถานที่ มีแสงสว่างเพียงพอ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ห้องน้ำ ห้องสุขา มีความสะอาดตลอดเวลา เนื่องจากครูผู้ดูแลเด็กต้องดูแลเด็กตลอดเวลาและยังขาดบุคลากรสำหรับทำความสะอาดโดยเฉพาะ จึงทำให้ห้องน้ำไม่ค่อยสะอาด ในส่วนของข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองอยากให้ปรับปรุงกำแพงให้สูงขึ้น เนื่องจากมีสระน้ำขนาดใหญ่อยู่ใกล้ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กปีนออกนอกกำแพง อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ นอกจากนี้ขนาดห้องยังคับแคบเนื่องจากเด็กมีจำนวนมาก ทำให้ห้องเรียนมีสภาพแออัดไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก ผู้ปกครองเด็กจึงอยากให้เพิ่มจำนวนห้องเรียน ส่วนอีกประเด็นที่ผู้ปกครองอยากให้ปรับปรุง คือ อยากให้ปรับปรุงห้องน้ำ ห้องสุขาให้มีความเหมาะสมและปริมาณเพียงพอสำหรับเด็ก พร้อมทั้งให้มีการดูแลรักษาความสะอาดสม่ำเสมอ และประเด็นสุดท้ายผู้ปกครองเด็กอยากให้สร้างหรือปรับปรุงสถานที่รับประทานอาหารและให้ได้มาตรฐานตามหลักสุขาภิบาล และมีการดูแลรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมประจำวันมีความเหมาะสมและน่าสนใจสำหรับเด็ก เช่น การเล่านิทาน วาดภาพ ระบายสี ร้องเพลง ฯลฯ การดำเนินงานเป็นไปตามคุณลักษณะตามวัย เช่น พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การดำเนินงานเป็น ไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็ก เช่น ร่างกาย สุขภาพจิตดี ช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ทั้งนี้เพราะศูนย์พัฒนา เด็กเล็กจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเด็กจะได้รับ การพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของเด็กแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น (2547 : 19-25) ได้กำหนดว่า การศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็น การจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เด็ก จะต้องได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและ

ความสามารถของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ นกโต (2550 : 33-36) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การเรียนการสอนของนักเรียนควรจัดให้มีการครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านมีการสื่อการสอนที่หลากหลาย ทำให้เด็กเกิดความสุข เพลิดเพลิน เหมาะสมกับวัยของเด็ก ประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กมีความเหมาะสม เพื่อการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ปกครองเห็นว่าเด็กยังขาดการเรียนรู้ จากการได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต ทดลอง และคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และยังขาดสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ในส่วนของข้อเสนอแนะของผู้ปกครองพบว่า อยากให้มีการจัดหาสื่อ การเรียนการสอนที่ทันสมัย และมีปริมาณเพียงพอสำหรับเด็ก และจัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัด การเรียนการสอนสำหรับเด็กเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็กให้เหมาะสมกับวัย และอยากให้ออกกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเพิ่มทักษะการเขียน การอ่านภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การนับเลข การบวก การลบเลขให้เหมาะสมกับวัย และมีการบ้านให้เด็ก โดยเฉพาะเด็กที่เตรียมชั้นชั้นอนุบาล ซึ่งสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ กนิษฐ์ทิพย์ คิติเพ็ง (2548 : 66-69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ในเขตวังทองหลาง ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน เพิ่มทักษะในการเขียน อ่านภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบในตัวเองมากขึ้น

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า มีการเชิญผู้ปกครองมาประชุม ชี้แจงเกี่ยวกับกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองได้ทราบข่าวสารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำ และผู้ปกครองมีส่วนสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ใกล้กับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองมีความคุ้นเคยใกล้ชิด จึงทำให้ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2547 : 26-28) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านมาตรฐานการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการ โดยจัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประสานงานและประชาสัมพันธ์

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ วิทยากร และ สอดคล้องกับ ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ (อ้างถึงใน สร้อยตระกูล (ติวานนท์) ธรรมานะ, 2541 : 83-90) ว่า ความต้องการเป็นสมาชิกของสังคม ซึ่งประกอบด้วย ความต้องการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ต้องการความรัก ความผูกพัน ความเป็นเพื่อนและ มิตรภาพ องค์การสามารถตอบสนองความต้องการระดับนี้ด้วยการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พบ ประสังสรรค์ทางสังคมระหว่างทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ นกโต (2550 : 33-36) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ การประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ และนำข้อเสนอแนะของผู้ปกครองมาทำการปรับปรุง ประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ การจัดให้มีการติดตาม และประเมินผลรวมถึงประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองไม่ได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการวางแผนในการบริหารงาน และการจัดการศึกษา จึงทำให้ไม่ทราบแนวทางใน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร ในส่วนของข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ปกครอง พบว่า อยากให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การจัดการเรียน การสอน และการจัด กิจกรรมต่าง ๆ และนอกจากนี้ผู้ปกครองอยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินผล การดำเนินงาน และสรุปผลในรอบปีที่ผ่านมา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชน ได้รับทราบถึงผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ในภาพรวมมี ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาชี้ให้เห็นทิศทางการปรับปรุงและพัฒนา การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดีขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการพัฒนาเสนอต่อ ผู้บริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ ควรเพิ่มตำแหน่งแม่บ้านสำหรับทำความสะอาดโดยเฉพาะ เพื่อครูจะได้ ดูแลเด็กอย่างทั่วถึง ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรเพิ่มจำนวน

ห้องเรียนเนื่องจากเด็กมีจำนวนมาก ทำให้ห้องเรียนมีสภาพแออัด ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ควรมีการจัดหาสื่อ การเรียน การสอนที่ทันสมัยและมีปริมาณเพียงพอสำหรับเด็ก จัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็กให้เหมาะสมกับวัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ควรให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงาน และการจัดการศึกษา และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาปรับปรุงให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2.3 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม